

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs A. TH. DE
LANGE en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris
der Redactie)

De Engelsche accountantsverklaring

In het nummer van 26 Juni 1937 van The Accountant komt een artikel voor, waarin een overzicht wordt gegeven van de ontwikkeling der accountantsverklaring in het Britsche Rijk. De eerste Joint Stock Companies Act 1845 gaf voorzieningen voor de benoeming van auditors door de „company in ordinary meeting”. De aldus benoemde auditors konden zich doen bijstaan door accountants om de rekeningen te verifiëren. Art. 108 van genoemde wet luidde: auditors shall either make a special report on the accounts or simply confirm them.

Deze bepaling werd gewijzigd bij de volgende wet van 1856. Nu werd bepaald, dat de auditors in hun rapport moeten verklaren of „in their opinion the balance sheet is a full and fair balance sheet — and properly drawn up so as to exhibit a true and correct view of the state of the company's affairs and in case they have called for explanations or information from the directors, whether such explanations or information have been given by the directors and whether they have been satisfactory”.

Deze redactie is gehandhaafd in de nieuwe wet van 1882, welke tot 1900 van kracht bleef.

Tot 1900 was er geen verplichting voor de vennootschappen (met uitzondering van financiële ondernemingen sinds 1879) om een auditor aan te stellen. In 1900 werd deze verplichting ingesteld en de auditors moesten de thans gebruikelijke verklaring aan de voet van de balans tekenen bij goedkeuring dezer rekening.

Hieronder laten wij eenige accountantsverklaringen volgen, die in de jaren 1885, 1901 en 1933 voor een bepaalde onderneming zijn afgegeven.

1885

I certify the above to be a true statement of the liabilities and assets of the company, according to the books, which I have examined.

1901

In accordance with the provisions of Section 23 of the Companies Act 1900 I certify that all my requirements as auditor have been complied with.

I report that the books of the company are kept in the best possible manner, that vouchers for all cash payment have been produced, and that I have verified the bank balance with the balance in the books of the bank and have examined the bills in hand and the vouchers for the securities. These securities have been taken at cost which is in excess of present quotations so far as same apply, although there has been no reduction in the income accruing therefrom. The stocks have been entered according to inventories at prices certified by the managing director and departmental managers not exceeding cost. Securities amounting to — have been deposited against advances included in the total creditors appearing in the balance sheet.

With these observations I am of opinion, that the balance sheet is properly drawn up so as to exhibit a true and correct view of the state of the company's affairs as shown by the books of the company.

1933

We have audited the above balance sheet and have obtained all the information and explanations we have required. In our opinion such balance sheet is properly drawn up so as to exhibit a true and correct view of the state of the company's affairs according to the best of our information and the explanations given to us, and shown by the books of the company.

Hierbij valt op te merken, dat indien men de verklaring van 1885 aanvult met de clausule omtrent de „explanations and information” men de thans gebruikelijke verklaring verkrijgt — „dust unto dust” merkt de inzender op. Dat de gegeven verklaring niet overeenstemt met de formule, die in de wet van 1856 is genoemd, zal mogelijk zijn oorzaak hebben in het feit, dat de verklaring niet verplichtend was gesteld.

Inzender gaat aan de hand van uitspraken van Commissies na, dat het beroep has followed the law faithfully in all its minor verbal variations, while the lawyers have excepted the gradual evolution of accountancy opinion regarding the wording of the certificate which is epitomised in the 1933 Report.

Naar de hier te lande heerschende opvattingen zou men wenschen, dat de verklaring van 1933 overeenkomst zou gaan toonen met de in nog vroegere tijden gestelde eischen, namelijk met den eisch gesteld in de wet van 1845 or simply confirm them.

Ch. H.

EEN BOEKJE OVER CONJUNCTUURSTATISTIEK

Het onderwerp conjunctuurstatistiek heeft bij vele bedrijfs-economen maar matige belangstelling. Dit is te verklaren uit twee oorzaken. In de eerste plaats uit gebrek aan wiskundige scholing. Voor zoo ver men al iets aan de z.g. hogere wiskunde heeft gedaan, is dat zoo vaag, dat men zich maar liever niet op het gladde ijs der conjunctuurstatistiek waagt. De tweede oorzaak is gelegen in een zeker wantrouwen, dat bij den economisch geschoolden mensch reeds spoedig opkomt, wanneer hij den statisticus met cijfers ziet werken, op een manier, die hij niet begrijpt. Het eenige wat hij ziet is het ontstaan van een cijferreeks, die met de oorspronkelijke schijnbaar niets meer gemeen heeft, en wanneer de man, die die reeks te voorschijn tooverde, hem dan bepaalde tendenzen daarin toont, denkt de niet-statisticus er het zijne van.

Beide bezwaren worden weggenomen door lezing van een boekje, vorig jaar in Jena verschenen, dat wij dezer dagen toevallig in handen kregen. Het heet „Einführung in die Konjunkturstatistik”, en is geschreven door Dr. J. Müller, hoogleraar te Jena. Lezing van dit boekje kan den niet-statisticus nooit genoeg worden aanbevolen. In de eerste plaats is het geschreven louter op basis der lagere wiskunde. Daarnaast is het theoretisch heel goed. De grenzen der berekeningen, het betrekkelijke van hun waarde, alles wordt den lezer helder voor oogen gesteld. Dit boekje te lezen maakt, en dat is meer dan men van vele statistische werken kan zeggen, „den verstandigen leek” inderdaad wijzer.

Wij willen, ter nadere adstrueering dezer aanbeveling, enkele punten uit de inleiding naar voren brengen.

Müller onderscheidt vier soorten van beweging in het economisch leven. In de eerste plaats de seizoenschommelingen. Deze worden veroorzaakt door veranderingen in de consumptie van

een artikel, welke veranderingen voortvloeien uit de wisseling der jaargetijden, feestdagen, 1 Mei als algemeene datum van verhuizen e.d. Zij doen zich ook door heel het economisch leven voelen, en de statisticus wordt zelden voor een waarnemingenreeks geplaatst, waar hij, ter nadere analyse der nog te noemen bewegingen, niet eerst de seizoenschommelingen uit moet elimineren.

Na de seizoenschommelingen behandelt Müller de trend. Deze bewegingen strekken zich uit over enkele decennia en meer, ze kunnen het geheele bedrijfsleven omvatten zoowel als één bepaalden tak, ze kunnen opwaarts en neerwaarts zijn gericht, alsook van richting veranderen.

De oorzaken zijn soms algemeen in hun invloed, zooals b.v. bevolkingsaanwas, toename der besparingen, en kunnen ook een meer bijzonder effect hebben. In dit verband kan b.v. gewezen worden op de na-oorlogse voortdurende daling der speelgoederenproductie, als gevolg van de toenemende practijken der gezinsbeperking.

De derde groep der bewegingen is die der eenmalige, door bepaalde oorzaken a.h.w. accidenteel tusschentredend. Natuurrampen, inflatie, oorlogen, ordening van het bedrijfsleven, zie hier enkele voorbeelden.

De vierde groep is tenslotte die der conjunctuurgolven. Müller geeft op dit punt zulk een keurig theoretisch exposé, dat wij niet kunnen nalaten het in zijn geheel te citeeren:

„Nunmehr können auch die konjunkturellen Schwankungen im eigentlichen Sinne in den Gesamtkreis der Bewegungen des Wirtschaftslebens eingeordnet werden. Negativ betrachtet sind sie diejenigen Bewegungen, die nach Ausschaltung der drei vorerwähnten Bewegungen übrig bleiben; positiv bezeichnet: diejenigen Wellen des wirtschaftlichen Lebens, die im ständigen Wechsel von Auf und Ab aus innerwirtschaftlichen Ursachen entstehen, weshalb für sie auch die Bezeichnung „Wechselagen“ vorgeschlagen worden ist. Ihre statistischen Merkmale — auf ihre materiellen Ursachen, die einer der umstrittensten Probleme der ganzen Wirtschaftswissenschaft überhaupt sind, kann in dieser lediglich statistisch-methodische Arbeit natürlich nicht eingegangen werden — liegen also auf zwei Gebieten. Einmal handelt es sich bei ihnen grundsätzlich um periodische Erscheinungen, wodurch sie sich von den einmaligen ausserordentlichen Bewegungen unterscheiden.

Zum anderen sind die konjunkturellen Wellen solche von mittlerer Länge, d.h. nach unten hin von mindestens einer Reihe von Jahren, nach oben hin höchstens weniger Jahrzehnte. Dadurch ist nach den Saisonschwankungen eine absolut scharfe Grenze gegeben, da diese sich grundsätzlich innerhalb eines einzelnen Jahres abspielen. Nicht ganz so scharf ist die Trennungslinie gegenüber den Trend. In ruhigen Zeiten kann eine einzelne Konjunkturperiode wohl einen Zeitraum umfassen, innerhalb dessen sich in bewegten Zeiten auch schon ein Trend auswirken kann. Die Begriffe „Wellen von mittlerer Länge“ (Konjunktur) und „langfristige Bewegungen“ (Trend) können also nicht mit einer absolut bestimmten Zahl von Jahren definiert werden, sondern sind relativ im Verhältnis zu der allgemeinen Ruhe oder Unruhe des wirtschaftlichen Lebens aufzufassen. Auch die Periodizität, die den konjunkturellen Bewegungen unter allen Umständen anhaftet, ist kein sicheres Unterscheidungsmerkmal. Denk einmal können auch Trends, wenn man sie über sehr lange Zeiträume hin verfolgt, periodische Schwankungen aufweisen, und umgekehrt ist auch die Periodizität der konjunkturellen Wellen, nie von irgendwel-

chen bestimmten Regeln abhängig, sondern jede Konjunkturperiode hat ihr eigenes Aussehen und ihre eigenen Entwicklungsgesetze. Immerhin findet man ein einigermaßen sicheres Unterscheidungsmerkmal für Trend und konjunkturellen Bewegungen darin, welche Auswirkungen sie zeitigen. Hat eine bestimmte längerfristige Bewegung endgültige Aenderungen in Aufbau oder Zusammensetzung der Wirtschaftslebens überhaupt oder eines einzelnen Zweiges zur Folge (sogenannte „strukturelle“ Aenderungen), so ist sie ihrem inneren Wesen nach ein Trend. Ist dies nicht der Fall, sondern besteht noch die Tendenz zur Rückkehr in den früheren Zustand, so handelt es sich um eine konjunkturellen Schwankung. Aber dieses Erkennungsmerkmal ist natürlich gewöhnlich nur für Untersuchungen ex post anwendbar. Im Verlaufe einer bestimmten Entwicklung selbst ist das endgültige Ergebnis oft genug nicht mit Sicherheit erkennbar, und da der praktische Konjunkturstatistiker gerade meist vor der Aufgabe steht, einen Augenblickszustand beurteilen zu müssen, dessen weitere Folgeerscheinungen nicht mit Sicherheit oder auch nur Wahrscheinlichkeit abzuschätzen sind, so ist im Einzelfall die richtige Auseinanderhaltung von Trend und Konjunktur allerdings oft schwierig genug.”

Niet alleen echter tusschen trend en conjunctuur is de grens soms lastig te trekken, ook conjunctuur en eenmalige beweging kunnen dooreenloopen. Een conjunctuurneergang kan b.v. eenigen tijd worden tegengehouden door de conjunctuurpolitiek der overheid.

Müller maakt nog enkele opmerkingen ook over de mode. Deze kan zich openbaren zoowel in een trend als in een conjunctuurbeweging. Het feit dat wij niet meer, zooals voorheen, onze woningen gaarne opsieren met porceleinen figuren, heeft in de desbetreffende industrie een trend doen ontstaan van uitgesproken dalend karakter.

Daarnaast kan het gebeuren dat een dalende conjunctuur de vraag naar goedkoopere kleedingstoffen zoodanig doet toenemen, dat de gang van zaken in die bepaalde branche gans anders is, dan ze zuiver onder invloed van het conjunctuurverloop, zonder tusschentreding van deze door de conjunctuur zelve gewekte modewisseling, zou geweest zijn.

Misschien zullen wij nog gelegenheid hebben om op dit boekje terug te komen. Laten inmiddels echter die bedrijfseconomen die, geen verstand hebbende van de hogere wiskunde, zelden of nooit wat aan dit onderwerp deden, het werkje van Müller eens bestudeeren. Zij zullen hun kennis van het conjunctuurgebeuren en van het conjunctuuronderzoek er belangrijk mee aanvullen.

Rotterdam, Juli 1937.

d. T.

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid, om de grenzen waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, vallen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door een der medewerkers of